

[Steen Folke.]

me, hvilke uddannelsessøgende der skal have disse lån, og hvilke der ikke skal. Man har ikke kunnet få noget klart tilsagn fra pengeinstitutterne om, at de kan give lånene til alle, og det bliver under alle omstændigheder deres afgørelse, som bliver afgørende i hver enkelt situation. Dette betyder, at banker og sparekasser reelt får mulighed for at styre udvælgelsen af, hvem der skal have lånene, og dermed for at påvirke rekrutteringen til de forskellige uddannelser. Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig, hvilke unge det er, pengeinstitutterne vil anse for at være mest kreditværdige. Det vil følge de sædvanlige regler herfor, og konsekvensen vil blive, at den sociale slagside i rekrutteringen til uddannelserne vil blive endnu mere udtalt, end den er for øjeblikket. Dette forslag som helhed vil med andre ord få temmelig katastrofale følger for et meget stort antal uddannelsessøgende specielt fra økonomisk dårligt stillede hjem, og det vil først og fremmest sige fra arbejderhjem.

Der er ingen tvivl om, at lovforslaget for så vidt er gennemtænkt, mener jeg, fra forslagsstillerens side, og at virkningerne er ganske tilsigtede. Dels har der været talt om disse statslige besparelser, som er nødvendige, og som flertallet jo er enige om skal ramme de sociale og de uddannelsesmæssige områder først og fremmest. Og her må man sige, det er jo ikke bare det flertal, der står bag dette forslag, som for så vidt er enig i denne målsætning. Derudover har det også vist sig, at det virkelig er tilsigtet fra dette flertals side, at forslagene får de sociale konsekvenser, som de får. Jeg tænker på forslagene til besparelser på det sociale område, som bl. a. har og vil have som konsekvens, at kvinder i tusindvis tvinges tilbage til hjemmet på grund af nedskæringerne på daginstitutionsområdet og forringelserne i det hele taget her, og nu har vi i den anden hovedsektor, i uddannelsessektoren, et forslag, her, som vil medføre, at en lang række unge frarøves muligheden for en mere langvarig uddannelse og i stedet for — og det er givetvis meningen — tvinges ud i erhvervslivet med et minimum af kvalifikationer. Disse formål er for mig at se ganske tilsigtede fra forslagsstillerens side, og derfor er der ingen grund til at snakke om, at man

bare ikke har betænkt konsekvenserne og sådan noget. Jeg mener ikke, der er tvivl om, at man har betænkt disse konsekvenser, og at det netop er hensigten med lovforslaget, at det skal have disse virkninger udover den generelle virkning, der jo hele tiden tales om, nemlig en besparelse i de statslige udgifter, og det er klart, at meningen med disse besparelser også er at gavne det private erhvervsliv, at tilføre dette private erhvervsliv fornøden kapital. Det er det, der er hovedsigtet med dette lovforslag såvel som en lang række andre forslag, der for tiden passerer dette folketing.

Undervisningsministeren (*Ritt Bjerregaard*):

Hr. Brixtofte, fru Edele Kruchow og enkelte andre var inde på, at dette lovforslag var en del af betalingen for skattelettelsen, der var opnået tidligere på året. Jeg synes, det er vigtigt her at fastslå, at dette ikke er nogen samfundsøkonomisk besparelse, og at det i øvrigt heller ikke på længere sigt vil vise sig at være en statslig besparelse. Jeg har prøvet at dokumentere dette i udvalget og gøre opmærksom på, at den afdragsbyrde, der kommer til at påhvile de enkelte studerende, vil betyde, at staten i langt højere grad må træde ind og indløse lånene over for bankerne. Derfor må man nok sige, at konsekvenserne af en argumentation, der går på, at det alene drejer sig om finansiering af en skattelettelse, meget let kunne få den konsekvens, at skattelettelsen så, hvad gælder denne besparelse, kun kan opretholdes i nogle få år, og det er næppe meningen.

I øvrigt har jeg også undret mig over, at dette lovforslag er fremkommet på et så sent tidspunkt, når man tænker på, at forliget omkring skattelettelserne blev indgået i efteråret. Det har kun givet folketingets undervisningsudvalg mulighed for en meget lemfældig behandling.

Så var hr. Brixtofte også inde på den tankegang, at de mennesker, der i kraft af uddannelsen fik en høj løn, også burde tilbagebetale mere til samfundet. Jeg erklærede mig allerede under første behandling enig i denne tankegang, men det, der er problemet, som fru Gerda Møller også var lidt inde på, er jo, i hvilken hast denne tilbagebetaling skal ske. En afdragsperiode på 8 år vil betyde, at man skal tilbagebetale mellem 20.000 og 30.000 kr. af en begyndelsesløn.